

БУДНІ І СВЯТА ЗАКАРПАТСЬКИХ ГАСТАРБАЙТЕРІВ У ДОСЛІДЖЕННІ ОКСАНИ КИЧАК

***Кичак О. Трудова міграція українців Закарпаття на початку
XXI століття та її культурно-побутові наслідки
(Ужгород: Гражда, 2012. – 368 с.)***

Монографія аспірантки кафедри історії Стародавнього світу і Середніх віків ДВНЗ “УжНУ” О. Ю. Кичак “Трудова міграція українців Закарпаття на початку XXI століття та її культурно-побутові наслідки” присвячена актуальній темі, адже в Україні зараз спостерігається підвищений інтерес до міграційних процесів. Зауважимо, що на Закарпатті подібні дослідження проводилися, однак вони не були комплексними, системними.

Відрядно, що у своїй роботі авторка намагається дати оцінку трудовому потенціалу Закарпатської області на ринку праці як на теренах

України, так і за кордоном. Дослідниця прагне виявити особливості трудової та “човникової” міграції, з’ясувати умови праці наших земляків у різних країнах, простежити можливості їх працевлаштування в умовах світової економічної кризи, показати наслідки цього процесу у подальшому співжитті як у рамках подружніх відносин, так і в спілкуванні батьків і дітей у дистантній сім’ї, а також охарактеризувати становище сучасних “євросиріт”. Порівняльний аналіз запропонованих даних дозволяє побачити всі плюси і мінуси життя і праці заробітчан.

Пропоноване дослідження опирається на польові матеріали авторки, які вона збирала упродовж студентських студій, на документи поточних архівів державних органів влади, на публікації вітчизняних науковців. Методика збору матеріалу полягає в опитуванні (у формі інтерв'ю) за самостійно розробленими питальниками та в анкетуванні (охоплено окремі села з усіх районів Закарпатської області).

Структура монографії зауважень не викликає. Книга складається з трьох розділів. Перший присвячено аналізу соціально-економічних передумов трудової міграції українців Закарпатської області на початку ХХІ століття. Тут подано експрес-аналіз ринку праці Закарпатської області; наведено дані про обсяги заробітчанства населення краю; розглянуто чотири якісно відмінні за ступенем легальності рівні трудової міграції; простежено характер та основні напрямки міграції закарпатців, починаючи з 2000 р.; окреслено структуру та обсяг робіт, які виконують закарпатські мігранти за кордоном; відтворено соціальний портрет закарпатського гастарбайтера й подібне. У другому розділі монографії О.Ю.Кичак акцентує свою увагу на описі специ-

фічних рис трудової міграції наших земляків з прикордонних районів області в інші країни та їх подальше там працевлаштування, особливо в умовах теперішньої світової фінансової нестабільності. Третій розділ монографії присвячено вивченню негативних наслідків закордонного заробітчанства. Серед них, до прикладу, поява так званого заробітчанського варіанту сім'ї (коли одна половина живе за кордоном, а інша вдома), породження явища «євросирітства» (коли замість спілкування з батьками дитина отримує переслані ними гроші), виникнення т. зв. «італійського синдрому» у трудових мігрантів.

У майбутньому дослідниці варто було б простежити явище заробітчанства не лише на прикладі українців Закарпаття, але й представників національних меншин краю. Цікаво було б відслідкувати подальшу долю колишніх заробітчан після їх остаточного повернення на батьківщину тощо.

Переконані, що рецензоване дослідження стане в нагоді як фахівцям (етнологам, соціологам...), так і небайдужим громадянам, які цікавляться чи то проблемами заробітчанства в цілому, чи то його локальними проявами.

Ліхтей І. М. (Ужгород)